

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 5. julija 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 77.

Naši denarni zavodi in znižanje obrestne mere.

V Beogradu se je vršilo dne 3. t. m. zborovanje zastopnikov naših denarnih zavodov. Na dnevnem redu razprav so bila važna vprašanja, med njim tudi važno vprašanje znižanja obrestne mere. V zadnjem času je bilo to vprašanje predmet neprestanih razprav zlasti v trgovskih, industrijskih in gospodarskih krogih sploh, pa so bili zato predstavniki denarnih zavodov skoro primorani, da k ponovno izraženim zahtevam po znižanju obrestne mere zavzamejo svoje stališče. Sprejeta resolucija glasi:

Vprašanje znižanja obrestne mere za kredite je bilo v zadnjem času sproženo v javnosti v nameri, da denarni zavodi spustijo sedanje stopnje obrestne mere še nižje, kakor so sedaj. Izraža se celo naziranje, da bi morali denarni zavodi obdržati sedanjo obrestno mero za vloge in znižati samo obrestno mero za kredite, ki jih dajejo. Pri tem pa se ne upošteva vprašanje, ali so popolnoma ali deloma odpravljene vzroke, zaradi katerih je bila prej obrestna mera za kredite večja in ki še danes vplivajo, da so stopnje obrestne mere na sedanji višini. Če bi se ti vzroki proučili, tedaj se ne bi v javnosti tretiralo vprašanje obrestne mere na kredite na način, kakor se je to delalo.

Ko se je na konferenci vodečih denarnih zavodov iz vse države leta 1927. v Narodni banki razpravljalo vprašanje razlike med obrestno mero,

ki jo banke plačajo, in obrestno mero, ki jo računajo za kredite, tedaj so bili podrobno iznešeni vzroki tedanje višine obrestne mere. Navzlic temu so denarni zavodi od tedaj znižali obrestno mero za kredite povprečno za okrog dve petini, v mnogih primerih celo za več, kar predstavlja razmeroma večje popuščanje, kakor bi odgovarjalo glede na omiljenje vzrokov, ki povzročajo visoko obrestno mero. Pri tem so denarni zavodi povprečno v mnogo manjši meri znižali obrestno mero za vloge (za okrog eno petino) v primeri z znižanjem obrestne mere za kredite. V ostalem pa je treba upoštevati, da pri določanju višine obrestne mere igra tudi vloga razvoj ponudbe in povpraševanja.

Kadar se bodo povsem odpravili omenjeni vzroki, kadar se bo valutno vprašanje definitivno uredilo, kadar se bo gospodarstvo rešilo iz sedanje težke situacije in bo prestala stagnacija v gospodarskem življenju ter nastopila prosperiteta in kadar ne bo gospodarstvo poslovalo samo s kreditom brez lastnega kapitala, tedaj bodo denarni zavodi brez vsake vzpodbude razumeli regulirati vprašanje obrestne mere, tako na kredite, kakor tudi na vloge, samo ni treba pričakovati, da bodo pri tem prekoracene razumne meje.

Ne vemo, v koliko bo ta resolucija prizadela gospodarske kroge zadovoljila!

Konjunktorno poročilo iz Avstrije.

Poročilo avstrijskega Zavoda za konjunktorno raziskovanje izvaja, da depresija ni nehala, temveč da se je še ojačila. Absolutno število brezposelnih je približno za eno tretjino večje kot je bilo pred enim letom. V padanju obrestne mere je nastopila vidna opočasnost; ob pričetu jeseeni pričakujejo utrditve denarnega trga. Borza je bila zopet v znamenju zelo velike slabosti, indeksna številka industrijskih delnic je padla od srede maja do srede junija za 5 odstotkov, indeksna številka bančnih delnic je dosegla globinsko točko 70.6 odstotkov povprečnega tečajnega stanja iz leta 1926. Indeksna številka cen blaga, ki reagirajo, je na koncu maja in v sredi junija zopet poskočila. V železni industriji traja stagnacija naprej. Producerske številke prvega letošnjega četrtletja kažejo precejšen padec napram številkam zadnjega lanskega četrtletja. Vsled neugodnih razmer je pričakovati v bližnjem času znižanja cen. V strojni in kovinski industriji ni razen nekoliko narasle

produkcije električnih predmetov nastopila nobena omembe vredna sprememba. Zelo neugoden je položaj lesne in tekstilne industrije, razen konfekcijske kupčije. V industriji usnja in čevljev je razvoj cen bolj zadovoljiv. V pivovarniški industriji je bila v zadnjih mesecih lanska produkcija precej prekoračena. Malo ugoden je položaj kemične industrije, razen kupčije s petrolejem in bencinom. — Zelo se je v maju pomnožilo število insolvent, ki je naraslo na stanje leta 1926. Kar se tiče razvojnih izgledov za jesen, so le-ti v zvezi z najetjem investicijskega posojila, kojega učinkov pa ne smemo precenjevati. S pospeševanjem državnih investicij bo posojilo pripomoglo do omiljenja depresije, a s poživljenjem zasebnega investicijskega delovanja se v bližnjem času pač ne more računati. Močno poživljenje ne bo prišlo iz avstrijskega gospodarstva ven, temveč iz okrepitev sosednjih držav. Sedaj pa manjkajo tudi v sosednjih državah znaki skorajšnjega zboljšanja.

Pobiranje banovinskih in občinskih trošarin.

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je poslalo dne 21. t. m. mestnemu magistratu v Ljubljani naslednjo predstavko:

Po uvodnem članku v »Trgovskem listu« z dne 26. junija t. l. je ministrstvo za finance dne 13. maja t. l. pod št. 25050 izdalo navodila za pobiranje banovinskih in občinskih trošarin.

Po teh navodilih je pobiranje trošarin za blago, ki se ne troši na področju mestne občine ljubljanske, nepravilno in protivno duhu zakona.

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani, ki ima po svojih pravilih dolžnost ščititi interese svojih članov, si dovoljuje p. n. mestni magistrat v zvezi s svojo vlogo z dne 16. maja t. l.

vključno opozoriti na gornjo avtoritativno odločbo z nujno prošnjo, da pobiranje občinske trošarine od industrije in veletrgovine takoj ukine za predmete, ki se ne trošijo na mestnem ozemlju. Za predmete, ki se trošijo na tem ozemlju, naj se pa v zmislu citirane odločbe pobira trošarina šele, ko se oddajo predmeti v promet odnosno v potrošnjo.

Podpisano predsedstvo se upravičeno nadeja, da bo p. n. mestni magistrat brez odlašanja potrebno ukrenil v zmislu prednjega petita. Pri tem opozarja, da je že skrajni čas za oprostitev ljubljanske industrije in veletrgovine od dajatev, ki niso le krivične, ampak ki težko ogrožajo njih

konkurenčno sposobnost napram sorodnim podjetjem izven ozemlja mestne občine. Vsako nadaljnje odlašanje bi že itak gospodarsko nevzdržen položaj omenjenih podjetij še poslabšalo.

Proseč blagohotnega obvestila, kaj je p. n. mestni magistrat v stvari ukrenil, blagovoli isti sprejeti izrecno zagotovilo podpisanega predsedstva, da se Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani ne bori proti občinskim dajatvam, ki so potrebne in pravične, da pa mora s tem večjim povdarkom zahtevati odpravo dajatev, ki že v veliki meri dejansko ogrožajo obstoj včlanjenih podjetij.

EDEN OD VZROKOV SVETOVNE GOSPODARSKE KRIZE.

Letno poročilo ameriškega trgovskega urada ugotavlja, da je bil izvoz kapitala iz U. S. A. lani za 561 milijonov dol. manjši kot leta 1928. Poročilo opozarja, da je to dejstvo najvažnejši moment mednarodnega gospodarskega prometa v preteklem letu. Trgovski minister Lemont, bivši sotrudnik banke Morgan, izvaja v predgovoru k temu poročilu: »Brez dvoma je del finančnih in meničnih težkoč nekaterih inozemskih dežel povzročena po zmanjšanjem izvozu ameriškega kapitala. Isto velja za krizo v gospodarskem življenju vsega sveta in za padec ameriškega blagovnega eksporta v drugi polovici leta 1929 in v prvih mesecih leta 1930.

Iz poročila posnamemo tudi, da je znašal ves blagovni promet U. S. A. z inozemstvom v preteklem letu ca. 20 milijard dolarjev.

O PRIVIL. D. D. ZA IZVOZ DEŽELNIH PRODUKTOV.

Generalni direktor te družbe Gottlieb je napram zastopnikom časopisja izjavil, da je družba pričela delovati 10. junija. Notranja organizacija je bila tako daleč izvedena, da se je moglo pričeti s prodajo v inozemstvo. Prve kupčije je napravila družba v koruzi, ki jo ji dobavljajo zadrage in domači eksporterji. V prav zadnjem času je pričela družba z nakupom in s prodajo pšenice. Nato bo prišla na vrsto postopoma ena blagovna vrsta za drugo. Družba je vpostavila že zveze z vsemi važnejšimi inozemskimi trgi. Vprašanje ustanovitve podružnic še ni aktualno, a bodo podružniške ustanovitve neogibno potrebne. V prvi vrsti bi prišla pri tem v poštev Zagreb in Skoplje.

KONJUNKTURA SE NI NA NAJNIZJI TOČKI.

»Berlinska Trgovska družba« se peča v svojem zadnjem gospodarskem poročilu s svetovno konjunkturo in ugotavlja, da najnižja točka konjunktura najbrž še ni dosežena. Med prvimi poglavji konjunkturnega padanja je močni padec v cenah surovin. Če jih merimo ob zadnjih predvojnih cenah, je padla večina vodilnih surovin, živil in hranil pod paritetno mejo, ne da bi se pri tem upoštevalo razvrednotenje zlata in zvišanje življenskega indeksa. Samo cena pšenice je še nekoliko nad višino iz junija leta 1914. Bombaž se močno bliža mirovnemu stanju; rž, kava, sladkor, cin, cink, svinec, baker, srebro in kavčuk so že precej pod predvojnimi stanjem. Sladkor ima samo še 40 odstotkov svoje predvojne cene, kavčuk se ocenjuje z 20 odstotki predvojnega stanja. Temu drastičnemu padanju cen surovin pa še v nobeni od vodilnih dežel ni sledil razmeren padec cen za fabrikate. S koncem krize in z dvigom tendence se more računati šele tedaj, ko se bo gibanje cen uveljavilo na vsej črti.

Svetovna konferenca o pogonskih silah.

Stiristo poročil, združenih v 34 generalnih poročilih, je bilo predloženih svetovni konferenci o pogonskih silah, ki je bila otvorjena v Berlinu 16. junija in ki je trajala devet dni. Težišče posvetovanja je bilo razmotrivanje vprašanja prodaje energije, ki je največjega pomena za vse države. Nič manj kot 50 držav se je udeležilo tega posvetovanja, ki je bilo drugo tovrstno. Prvo se je vršilo leta 1924 v Londonu; sledile so mu delne konference v Baselu l. 1926, v Londonu l. 1928 ter v Barceloni in Tokiu l. 1929. Namen in cilj teh konferenc je ta, da se z mednarodnim sodelovanjem pospešuje izraba in razvoj pogonskih virov posameznih dežel v znanstveni in industrijski smeri in izredno močna udeležba interesentov iz vsega sveta je dokazala, da so povsod v polni meri pojmovali važnost te tehniške zveze narodov.

Prvi dan konference se je vršilo fundamentalno predavanje prof. Einsteina, o katerem je obširno poročalo že dnevno časopisje. Drugi dan se je pa vršilo zborovanje elektrotehnikov, na katerem je govoril dr. Bingel o »elektriciteti v industriji in obrti«. V drugi sekciji je govoril prof. Pauer o aktualnih vprašanjih »gospodarstva kurilnih snovi, sile in toplote«. Pod skupno temo »raziskovalna dela« je dal prof. dr. Föttinger vpogled v raziskovalna polja energijskega gospodarstva, ki imajo namen, da uporabljamo kolikor mogoče štedljivo obstoječe surovine in pogonske sile narave.

Nova oblika racionalizacije.

Glavno predavanje tega dne je imel znani francoski gospodarski znanstvenik prof. dr. Serruys o »novi obliki racionalizacije«. Razpravljal je o zgodovinskem razvoju racionalizacije od Taylora do naših dni. V povojni dobi zlasti v Nemčiji močno negovano vertikalno organizacijo smatra prof. dr. Serruys za neugodno, ker je vodila do veleobratov, ki niso sledili gospodarskim razmeram. Na njeno mesto je stopila od tedaj zmeraj bolj čista fabrikacijska racionalizacija in spojitve raznih tovarn v svrhu osnovanja skupnih nakupnih in obratnih naprav. Horizontalna koncentracija je torej stopila na mesto vertikalne. — Opaža se že v raznih državah stremljenje po skupnem delovnem in tržnem programu gotovih industrij, pri čemer sta korakala v prvi vrsti premog in železo. Tudi postavitev producijskega načrta za celo leto smatra prof. Serruys vseskoz možno.

Tretji dan je prinesel senzacijo poslanice predsednika Hooverja in govor ameriškega poslanika Seeketta o odelu v cenah električnega toka. Nato je govoril Forster-Bayn o »kulturi in mineralni sili«. Važen predmet raznih predavanj je bilo razstrupljenje svetilnega plina, ki se da že sedaj doseči. Dr. Olivenov ponevropski elektrosistem.

Višek dneva je tvorilo predavanje gen. dir. dr. Olivena o »evropskih vele-pogonskih črtah«, ki ni vsebovalo nič manj kot ogromni načrt ponevropskega elektrosistema, načrt, kojega izvedbo hoče položiti Oliven izključno v roke zasebne glavnice. Veliko evropsko omrežje, ki ga Oliven predlaga, naj bi imelo napetost 400.000 voltov in naj bi obstojalo iz sledečih črt: Črta iz severne Francije skoz Španijo do Portugalske; črta iz Švedske ali Norveške preko Danske, Nemčije in Švice do Italije; črta, ki veže Poljsko, Češkoslovaško,

Avstrijo, Jugoslavijo in Albanijo; slednjic dve zahodnozahodni črti, in sicer ena od Pariza povprek skoz Nemčijo do Poljske Gornje Šlezije, ena pa od zahodne Francije čez Svico, Avstrijo in Balkan do Ukrajine in južnoruskega mesta Rostova. Vse omrežje bi bilo dolgo ca 10.000 km in bi stalo skupno dve milijardi mark. Za obrestovanje in obratne stroške bi bilo potreba vsaj 130 milijonov mark na leto. Teoretično bi se dal načrt izpeljati v šestih letih. — Uresničenje tega ogromnega načrta električnega prenosa energije bi imelo v prvi vrsti za posledico povečano gospodarsko odvisnost evropskih narodov drugega od drugega in bi tako pomenilo prvi praktični korak do gospodarske in politične enote Evrope.

Glavno predavanje naslednjega dne je imel G. Vallauri o »elektriciteti in energiji«. — Dan nato je bil namenjen ogledovanju potsdamskih gradov itd.

Atomska energija — pogonski vir bodočnosti.

Osmi dan je dosegel svoj višek v javnem predavanju slovitega astronoma z univerze v Cambridge prof. Eddingtona, o notranjeatomski energiji, v katerem je opozarjal, na ogromne energije, ki so nakopičene v atomih materije in ki nam odprejo vizije tako neomejenih pomožnih sredstev, da zaostanejo daleč za njimi najbolj fantastične želje inženjerjev.

Deveti dan je govoril prof. Enström o »strojni moči kot kulturnem faktorju«; nekako takole: »Strojni sili se ima zahvaliti človeštvo za izdatno boljše materialne življenske pogoje, za znižanje težkega dela, za močno zvišano produkcijo in slednjic za boljši življenski standard. Stroj in mehaniziranje nikakor ne predstavljata manjših možnosti sreče, temveč večje. Indirektno pripomoreta k večjemu razumevanju narodov med seboj.«

Končno poročilo konference.

Najvažnejši zaključek konference vidijo v tem, da so stopili strokovnjaki vsega sveta v osebne stike. S tem je pospešila konferenca predvsem zблиžanje narodov. Dalje je dala konferenca odgovore na važna vprašanja vodilnih državnikov in vsega sveta.

Pot do pocenitve energije vidi konferenca v znižanju stroškov za naprave energijske produkcije in razdelitve in v zvišanju porabne dobe teh naprav. Preskrba sveta s strojno silo, svetlobo in toploto mora dovesti tudi do znižanja brezposelnosti. Slednjic je odprla konferenca velike bodočnosti izgleda na znanstvenem, tehniškem, gospodarskem in sociološkem polju.

Prihodnja delna konferenca o pogonskih silah se bo vršila leta 1933 v Skandinaviji, tretja polna konferenca pa leta 1936 v Ameriki.

Imenovanje članov banskega sveta za Dravsko banovino.

Banski svet za Dravsko banovino šteje 40 članov.

Predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve je z odlokom z dne 3. julija 1930 pod št. 35.751 na podlagi čl. 26 zakona o banski upravi imenoval za člane banskega sveta Dravske banovine:

- za srez brežiški: Franc Lipej, posestnik in trgovec v Brežicah;
- za srez gornjegradski: Martin Stelblovnik, predsednik občine Šmartno ob Paki;
- za srez dolnjelendavski: Štefan Litrop, obrtnik in predsednik občine Strnišče;
- za srez dravograjski: Peter Mravljak, ekonom iz Vuhreda;
- za srez kamniški: Ivan Štrcin, posestnik iz Kaplje vasi;
- za srez konjiški: Anton Košir, predsednik občine Vitanje;
- za srez kočevski: Jakob Ramovž, župnik v Velikih Laščah;
- za mesto Kočevje: dr. Ivan Sajovic, odvetnik v Kočevju;
- za srez kranjski: Oton Detela, občinski odbornik v Preddvoru;
- za mesto Kranj: Ciril Pirc, predsednik občine in trgovec v Kranju;
- za mesto Tržič: Ivan Lončar, predsednik občine in hotelir v Tržiču;
- za srez krški: Alojzij Kuret, dekan iz Leskovca pri Krškem;
- za mesto Krško: Joško Pfeifer, posestnik v Krškem;
- za srez Laško: dr. Franjo Roš, predsednik občine v Laškem;
- za srez litijski: Hinko Lebinger, trgovec in predsednik občine Litija;
- za srez logaški: Gabrijel Oblak, predsednik občine in posestnik v Logatcu;
- za mesto Ljubljana: dr. Albert Kramer, novinar in bivši minister; Ivan Kregar, obrtnik in občinski odbornik;

- Franjo Orehek, hranilnični ravnatelj, in Albin Prepeluh, vsi v Ljubljani;
- za srez ljubljanski: Valentin Babnik, župan v Št. Vidu;
- za srez ljutomerski: Jakob Rajh, posestnik v Ljutomeru;
- za srez mariborski, desni breg: Robič Srečko, posestnik in predsednik občine v Limbušu;
- za srez mariborski, levi breg: Ivan Šerbinek, posestnik v Vršniku;
- za mesto Maribor: dr. Alojz Juvan, odvetnik in predsednik občine; dr. Ljudevit Pivko, profesor, in Rudolf Golouh, šef borze dela, vsi v Mariboru;
- za srez murskosobotski: Fran Paplik, župnik v Pučincih;
- za mesto Mursko Soboto: Josip Benko, industrijalec in predsednik občine v Murski Soboti;
- za srez novomeški: dr. Franc Kulovec, bivši minister iz Novoga mesta;
- za mesto Novo mesto: dr. Josip Režek, odvetnik in predsednik občine v Novem mestu;
- za srez pljuški: Ivan Veršič, predsednik občine Sv. Marko;
- za mesto Ptuj: dr. Matej Senčar, odvetnik v Ptuj;
- za srez radovljiški: Josip Lavtižar, trgovec v Kranjski gori;
- za mesto Jesenice: dr. Maks Obersnel, glavni tajnik KID na Jesenicah;
- za srez slovenjgraški: Alojzij Čizek, župnik;
- za srez celjski: Alojzij Mihelčič, trgovec in posestnik na Bregu pri Celju;
- za mesto Celje: dr. Alojzij Goričan, odvetnik in predsednik občine Celje;
- za srez čabarski: dr. Bogdan Koritnik, odvetnik in predsednik občine Čabar;
- za srez šmarnski: Florijan Gajšek, gostilničar in predsednik občine Loka.

Pravilnik o delokrogu in načinu poslovanja banskih svetov.

Predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve general Peter Živković je dne 3. t. m. na podlagi čl. 26 zakona o banski upravi predpisal pravilnik o delovanju banskih svetov. Pravilnik slove:

- Čl. 1. Banski svet je posvetovalni organ bana in zaseda na sedežu banovine.
- Čl. 2. Člane banskih svetov postavlja in odstavlja minister za notranje zadeve iz vrst oseb, katerih nasveti morejo najbolj koristiti interesom banovine.
- Čl. 3. Vsak član banskega sveta prejme dekret o svojem imenovanju, ki mu ga izda ban dotične banovine. Imenovanje članov banskega sveta se razglašuje v službenem listu dotične banovine, ako obstoji.
- Čl. 4. Člani banskega sveta morajo motriti predvsem gospodarski, socialni in kulturni razvoj srezov in mest, ki so zanje postavljeni. Banu izročajo spomene s potrebnimi predlogi v tem pravcu. Naposled morajo dajati nasvete o poslih v poljedelskih svetih, o zadevah drevesnic, oglednih in kontrolnih postaj, o pospeševanju živinoreje in perutinarstva, o ustanavljanju banskih konjušnic, o strokovnem šolanju kmetovalcev z banskimi poljedelskimi šolami in s poljedelskimi strokovnimi tečaji, o vzdrževanju in ustanavljanju novih banskih bolnic, dečjih domov, moških in ženskih hiralnic, banskih zdravilišč in kopalnišč, o podpiranju po elementarni škodi prizadetih krajev, o vzdrževanju obstoječih in o gradnji novih cest in železnic, kakor tudi o vzdrževanju in zidanju novih šolskih zgradb, o regulaciji rek in hudournikov, o podpiranju Sokola ter kulturnih in človekoljubnih društev, skratka o vseh vprašanjih, ki se pojavijo v tem pogledu v njihovih krajih. Člani banskega sveta lahko dajejo mnenja in nasvete v tem pogledu za vso banovino.
- Čl. 5. Člani banskega sveta se ne smejo vmešavati ali vplivati na reševanje in sprejemanje sklepov v poslih upravnih oblastev in se morajo vzdržati vsakih intervencij pri oblastvih. Svoje dolžnosti kot člani banskega sveta smejo izvrševati samo na sejah banskega sveta s tem, da stavlja predloge in svetujejo ukrepe v smislu čl. 4.

- Čl. 6. Banski svet se redoma sestaja enkrat na leto in to najkasneje mesec dni pred končno določitvijo banovinskega proračuna. Seje tega zasedanja lahko trajajo največ 15 dni.
- Čl. 7. Člane banskega sveta vabi na seje ban.
- Čl. 8. Seje banskega sveta so v prostorih, ki jih določi ban.
- Čl. 9. Ban predseduje sejami in vodi delo banskega sveta.
- Čl. 10. Prisotnost članov je treba ugotoviti na vsaki seji z imenskim pozivom.
- Čl. 11. Na prvi seji se prečitajo predlogi za banski svet, ki jih pripravi ban. Vsak član banskega sveta sme iznašati svoje opombe in stavi predloge v smislu čl. 4. tega pravilnika. Ban mora zaslišati svet o tem, kakšnim potrebam srezov in mest gre prvenstvo, in mora po svoji oceni in po finančni moči banovine ukreniti vse, da se tem potrebam zadosti in da se preskrbe proračunska sredstva.
- Čl. 12. Po končanem posvetu o banovinskem proračunu smejo člani banskega sveta pokreniti tudi druga vprašanja, nanašajoča se na posle po čl. 4. tega pravilnika.
- Čl. 13. Ban sme s predhodnim dovoljenjem ministra za notranje zadeve pozvati člane banskega sveta na izredne, največ petdnevne seje, tudi za druge važne prilike, zlasti v poslih, ki se nanašajo na najetje posojil, na odložitve banskih nepremičnin ter na važne uredbe z večjim finančnim učinkom. Pri določevanju teh sej je treba po možnosti upoštevati, da ne pridejo seje v čas, ko so poljedelska in druga gospodarska dela v polnem razmahu.
- Čl. 14. Pomočnik bana in načelniki oddelkov banske uprave lahko prisostvujejo sejami banskega sveta. Ban sme pozvati na te seje tudi druge referente. Delovodjo s pomožnim osebjem za vodstvo zapisnika o delu banskega sveta odredi ban iz vrst uradnikov banske uprave.
- Čl. 15. Člani banskega sveta so dolžni redno prihajati na seje banskega sveta.
- Čl. 16. Banski svet ne more zasedati, ako ni prisotna vsaj polovica njegovih članov.

- Čl. 17. Razen oseb v čl. 14 tega pravilnika in razen zastopnikov pristojnih oblastev nihče ne more prisostvovati sejami banskega sveta.
- Čl. 18. Člani banskega sveta smejo govoriti, ko dobe besedo, in le o predlogih, ki so na dnevnem redu.
- Čl. 19. Ban sme odrediti: 1. da nihče o istem predmetu ne more govoriti dvakrat, 2. da je čas govora omejen.
- Čl. 20. O delovanju banskega sveta se vodi zapisnik. Vanj je treba zabeležiti vsa izražena mnenja. Ban sme odrediti glasovanje o predmetu, ki se o njem razpravlja v banskem svetu. Izid glasovanja je treba zabeležiti v zapisnik. Glasovanje je s sedanjem in vstajanjem. Zapisnik podpiseta ban in delovodja.
- Čl. 21. Članom banskega sveta, ki je zanje z imenskim pozivom ugotovljeno, da prisostvujejo seji sveta, gre dnevnic v višini dnevnice uradnikov I. kategorije 3. skupine. Onim, ki so izven seje, pripada poleg dnevnice še potni trošek uradnikov iste kategorije in skupine, kakor tudi dnevnic za čas potovanja na seje in za povratek.
- Čl. 22. Izdatki za poslovanje banskih svetov obremenjujejo banovinski proračun.
- Čl. 23. Ta pravilnik se sme izpremeniti ali izpopolniti z odlokom ministra za notranje zadeve.
- Čl. 24. Ta pravilnik stoji v veljavo z dnem razglasitve v »Službenih Novinah«.

Kvalitetna znamka
Zahtevajte povsod!

IZ naših organizacij

IZLET TRGOVSKEGA DRUŠTVA MERKUR ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Trgovsko društvo Merkur za Slovenijo v Ljubljani priredi ob lepem vremenu za svoje članstvo ter prijatelje društva v nedeljo dne 6. t. m. poučen izlet na Lesno brdo pri Vrhniki, kjer si bodo izletniki ogledali v graščini Golob vzorno urejeno perutninarstvo. Po ogledu peš eno uro hoda na Vrhniko. Kosilo v priznani gostilni »Pri Nacetu«. Udeleženci se zbirajo na glavnem kolodvoru pred odhodom jutranjega vlaka na Vrhniko ob 7. uri 50 minut. Povratek poljuben.

ZAKON ZA ZAŠČITO HRANILNE GLAVNICE V FRANCIJI.

Kot ukrep za zaščito hranilnih vlog v Franciji je smatrati neki nov zakon, po katerem se vršitev bankirskega poklica gotovim kompromitiranim osebam prepoveduje; zlasti obsodbe zaradi tozadevnih deliktov in bankrotov izključujejo izvrševanje bankirskega poklica. Povod za izdajo novega zakona je dal škandal »Gazette du France«.

IV. POROČILO HMELJARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO O STANJU HMELJSKIH NASADOV.

Zalec v Savinjski dolini, 30. 6. 1930. — Vročina se v minulih 14 dneh nič ni kaj zmanjševala. Deževalo je pač tu in tam, pa nezadostno. Solnčni palež se je že lotil nasadov na prodnatem svetu — drugih še ne. Obče se prikazujejo na hmelju cvetni nastavki in tudi že cvetje. Mnogo zaostalih nasadov se ni moglo popraviti in je njih nastavek prav slab. Panoge v ostalih nasadih so bolj redke, redki so pa tudi cvetni nastavki in cvetje. — Rastlina je zdrava in brez škodljivcev. Po lanskem pridelku ni povpraševanja. — Društveno vodstvo.

Kolinška
TVORNICA CIKORIJE

Priporočila svoje izvrstne izdelke

Vprašanje jugoslovanskih vlog pri stari Avstrijski poštni hranilnici hočejo sedaj definitivno rešiti in je bil glede tega na Dunaju dr. Nedeljkić, ravnatelj Poštne hranilnice v Beogradu.

strije, ki industriji sicer nekoliko pomaga, a na škodo širokih plasti konsumentov.

Tudi državnofinančni vzroki.

Vlada sicer taji, a poučeni krogi trdijo, da je imel merodajno vlogo pri zvišanju carine tudi ozir na državno blagajno, poleg pomoči za industrijo. Težki gospodarski položaj Bolgarije z njegovimi slabimi spremljevalnimi znaki — moratoriji, konkurzi, zmanjšani uvoz itd. — je zapustil svoje sledove tudi v državnem gospodarstvu. Kot primer navajamo, da so padli carinski dehodki od 490 milijonov levov v lanskem aprilu na 80 milijonov levo v letošnjem aprilu. Pri drugih državnih dohodkih je položaj najbrž podoben. Finančni minister vidi torej nevernost, da bi njegov s težavo izbalansirani proračun prišel zopet v nered, in išče denar tam, kjer ga more dobiti brez posebnih formalnosti in težkoč. Zvišanje davkov in pristojbin mora potrditi parlament. Finančni minister se je temu ognil in je porabil izhod, ki mu ga nudi carinski zakon: ministrski svet se pooblasti, da zviša carino do polne zlate paritete z navadno naredbo.

Izglede nove trgovske pogodbe.

Poleg gori navedenega utemeljevanja je navedel finančni minister za carinsko zvišanje še drugo utemeljitev: »Naše carine morajo doseči zlato pariteto. To zahtevajo naše gospodarske koristi, kajti sedaj smo pred zaključkom trgovskih pogodb. Na podlagi naših dosedanjih carin nam je bilo pa nemogoče, da napravimo pri sklepanju trgovskih pogodb tujim državam kakšne koncesije. Da to omogočimo, morajo doseči naše carine zlato bazo. Ta utemeljitev je že razumljivejša in sprejemljivejša kot prejšnja. Bolgarija ima samo dve trgovski pogodbi, pred kratkim sklenjeno definitivno trgovsko pogodbo s Turčijo in provizorično pogodbo z Grčijo, torej z dvema deželama, ki prideta skoraj izključno le vpoštev kot nakupovalca bolgarskih produktov in le v prav majhni meri tudi kot dobavitelja za Bolgarijo. Z vrsto drugih držav ima Bolgarija doslej samo pogodbe največje ugodnosti. Namen, da se sklenejo sedaj prave trgovske pogodbe, je treba le pozdraviti; kajti le-te ne bodo koristne samo za dobavitelje, temveč tudi za Bolgarijo. Kako se bodo koncesije, ki bodo pri tem po besedah finančnega ministra potrebne, dale spraviti v sklad s pretirano protekcionistično politiko za domačo industrijo, to bo pokazala bodočnost.

FRANCOSKI EMISIJSKI TRG ZOPET ODPRT.

Emisije na francoskem glavnem trgu so vsled priprav za mobilizacijsko posojilo nekoliko zastale, a se sliši, da se bodo transakcije sedaj kmalu zopet pričele. Že beremo o raznih večjih domačih emisijah, od katerih omenjajo zlasti 300 milijonsko posojilo tovarne pnevmatik Michelin et Cie ter 1000 milijonsko konvertacijsko posojilo mesta Pariza. Značilno je pa zlasti, da se pojavlja sedaj na francoskem glavnem trgu tudi povpraševanje iz inozemstva. Pred par dnevi sta bili naznanjeni dve belgijski posojili, eno za 75 milijonov frankov, drugo za 35 milijonov. Tudi polovica Skodovega posojila v znesku 5 milijonov bo podpisana v Parizu. Če se vršijo emisije le bolj poredkoma, ima to svoj vzrok v poletnih mesecih, ko kupčija v Parizu zmeraj zastane, in pa v borzni krizi, ki napoti občinstvo k opreznosti. In da je Francoz zelo oprezen in previden, smo pisali že v več člankih.

Razno

Preveč tuje svile v Nemčiji. Na 25. občnem zboru Zveze nemških tovarnarjev svile je poudarjal predsednik Raemisch, da je neugodni trgovski položaj svilenega blaga v prvi vrsti posledica hitrega prirastka v uvozu, odkar je stopila v veljavo nemško-francoska trgovska pogodba. Od 15 milijonov mark v letu 1926 je uvoz postopoma narasel na 64 milijonov v letu 1929. S tem se je izvršil na cene tak pritisk, da je postala rentabilnost nemških obratov dvomna. Izgledi se trenutno ne dajo pregledati, ker sprememba v prodajnih razmerah še ni zaključena.

Borba na premogovnem trgu. Po velikem prizadevanju se je premogovnim producentom Walesa posrečilo, da so sklenili dobavno pogodbo z mestno elektrarno v Buenos Aires (Argentina) o prodaji pol milijona ton premoga. V dosegu kontrakta so dovolili Waližani v znižano ceno in so prevzeli celo vozninski riziko. V tej zvezi se opozarja na okolnost, da so premogovni reviri Walesa zgubili pred kratkim na Nemčijo veliko brazilsko naročilo za dobavo premoga.

Tujski promet v Mariboru v juniju 1. 1930. V juniju t. l. je bilo v Mariboru zglasenih 1749 oseb, in sicer 1384 Jugoslovanov in 365 inozemcev. Od inozemcev je bilo 175 oseb iz Dunaja, 84 iz Grada, 106 pa iz drugih mest.

Švicarski glavnini trg. Ta trg je letos v znamenju posebno močnega naraščanja konverzijskih posojil. V dobi januar-maj je bilo izdanih domačih obligacijskih posojil za 633,3 mil. frankov nominalne vrednosti (lani 263,6 mil. fr.); od te svote je bilo za 494 milijonov frankov konverzij in samo za 131 mil. fr. novih posojil — emisijska vrednost je znašala namreč 625 milijonov frankov. Inozemskih emisij je bilo izdanih za 153 milijonov fr. (lani 68,6) z emisijsko vrednostjo 145 mil. fr. (65,1); od teh je bilo konverzij za 30 mil. fr. (lani 0). Emisije delnic so dosegle v mesecih januar-maj nominalni znesek 15,1 mil. fr. (lani 199,2 mil. frankov!) v emisijski vrednosti 15,8 mil. fr. (lani v istih mesecih 248,4 mil. fr.).

Propagandna knjiga o elektrifikaciji Avstrije. Ob priliki svetovne pogonske konference v Berlinu je izdala dunajska »Wirtschaftszeitungsverlagsgesellschaft« (1. Bez. Strauchgasse 1) ob sodelovanju raznih uradnih mest in z uporabo uradnega materiala propagandno delo »Elektrifikacija Avstrije« v nemškem in angleškem jeziku. Poda nam pregledno sliko o stanju električnega gospodarstva v Avstriji. Splošni del nam poda pregled o električnih virih Avstrije in o njih uporabi, o potrebi in eksportu toka, o finančnih vprašanjih itd. Drugi članek ima naslov »Termiske naprave in njih pogonski viri« itd. Največ prostora zavzema poglavje »Izgradba poljedeljskega ministrstva« i. dr. ter nam nudi s pomočjo bogatega statističnega materiala in raznih kart razvoj zgradbe elektrarn. O tehniški plati problema nas s pomočjo številnih slik zanimivo informira članek o izkustvih Innerebnerja in Mayerja (Innsbruck).

Prva bilanca Anglo-češkoslovaške in Praške banke, one velebanke, ki je nastala iz fuzije treh bank, je predložena. Čisti dobiček v znesku 20,2 milj. Kč je za 21,7 milj. Kč manjši kot lanski dobiček fuzioniranih treh bank. Dividenda je 5 in pol odstotna ali 22 Kč.

Borza dela v Mariboru. Od 22. do 28. junija je dela iskalo 67 moških in 51 žensk, skupaj 118 oseb, službenih mest je bilo 156 prostih; delo je dobilo 84 oseb, in sicer 42 moških in 42 žensk, odpotovale so 4 ženske, odpadlo je pa 22 moških, 600 pa jih je koncem tedna ostalo v evidenci. — 1. januarja do 28. junija pa je dela iskalo 2659 moških in 1334 ženskih oseb, 3006 službenih mest je bilo prostih; delo je dobilo 2011 oseb, odpotovalo jih je 263, odpadlo pa 1119.

Borza dela v Mariboru išče nujno 40 tesarjev za inozemstvo.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 1 majar, 28 hlapcev, 9 pastirjev, 12 poljskih delavcev, 1 pečar, 1 izdelovalec opek, 1 gaterist, več ključavničarjev, mehanikov in električarjev, 40 tesarjev za inozemstvo, 3 črkoslikarji, 1 steklar, 1 mlinar, 3 presvečevalci jajc, 3 gramozni delavci, 20 pom. delavcev za regulacijo Mure, 4 delavci za izdelovanje dog, več vajencev (ključavničarske, kleparske, mizarske, sodarske, usnjarske, tapetniške, krojaške, čevljarke, pekavske, mlinarske in slikarske obrti); pa tudi 10 kuharic, 22 služkinj, 2 kuharici k orožnikom, 8 kmečkih dekel, 1 postrežnica, 3 vzgojiteljice, 2 plačilni natakariji, 3 servirke, 1 hotelska sobarica, 2 perfektni hotelski kuharici, 5 poljskih delavk, 4 mlade delavke za oblikovanje ovrtnikov, 2 gospodinji, 1 starejša šivilja in 2 šiviljski vajenki.

Ljudsko gibanje v Mariboru v prvi polovici 1930. Rojenih je bilo 605 (301 moški, 304 ženske), od teh je bilo mrtvrojenih 27 (13 m. in 14 ž.); nezakonskih pa 138 (69 m. in 69 ž.); umrlo je 37 oseb (213 m. in 158 ž.), porok pa je bilo 223.

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. julija t. l. ponudbe glede dobave 79 komadov dimniških vrat. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. julija t. l. ponudbe glede dobave batnih teles. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 16. julija t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg tračnih žebeljev. — Direkcija državne železnic Vreče sprejema do 16. julija t. l. ponudbe glede dobave železne črne pločevine; do 23. julija t. l. pa glede dobave 20.000 kg livarskega grafita. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 23. julija t. l. ponudbe glede dobave električnega vitlja. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 17. julija t. l. se bo vršila pri Komandi mornarice v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 7200 m lanene jadrenine. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi.) — Dne 23. julija t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 377.000 kg žice. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem oddelku.)

**- KNJIGOVEZNICA -
K. T. D.
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6
II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:**

BALDA-KONTE	ODJEMALNE
ŠTRACI	KNJIZICE
JOURNALE	RISALNE
SOLSKE	BLOKE
ZVEZKE-MAPE	I. T. D.

Najboljši šivalni stroji za obrt in industrijo so samo **'GRITZNER'** in **'ADLER'** pisalni stroji **'URANIA'** in pletilni stroji **'DUBIED'**. Znižane cene, najlepše opreme edino le pri **JOSIP PETELINCU**. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodi. Telef. št. 2913.

KUVERTA
DRUŽBA S. O. K.
Tovarnica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 3

**Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani**
priporoča
**špecerijsko
blago**
raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. - Raznovrstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave s
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

TRGOVSKI LIST se priporoča p. n. trgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročanje in inseriranje
ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT

**TISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA 23
Telefon 2552

Knjige, časopise, račune, vizitke, memorande, kuverte, tabele, lepake, letake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, barvoliske, cenike kakor tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah. Za večja naročila zahtevajte proračune! — Lastna knjigovoznica!